

Motion till riksdagen 2005/06:Kr7

av **Ana Maria Narti (fp)**
med anledning av prop. 2005/06:2

Bästa språket – en samlad svensk språkpolitik

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om samhällets behov av flerspråkighet.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om en intensiv förstärkning av studierna om svenska språket i hela utbildningssystemet.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om minoritetsspråkens utveckling inom barnomsorgen och i hela utbildningssystemet.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om dialogen mellan minoriteter och majoritetssamhället, om behovet av information och aktivitet i minoriteternas egna miljöer och på deras egna språk.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om resurscentrum för finskan.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om utvecklingen av kunskap om olika europeiska språk.

Motivering

Propositionen Bästa språket är faktiskt mer än välkommen. Under alldeles för lång tid har Sveriges ledande politiker verkat tro att språkets frågor får svar på ett automatiskt sätt i det praktiska livet utan särskild uppmuntran från landets ledning. Detta var självklart en illusion. Dialogen om det egna språket och om samspelet mellan olika språk är väsentligt för hela samhällets klimat. Särskilt de mindre ländernas och de små befolkningarnas språk stöter på nya svårigheter och utsätts för nya hot i dagens internationaliserade och kommersialiserade värld.

Fel! Okänt namn på

Propositionen Bästa språket lyfter fram en del av de problem som svenska språket och Sveriges andra språk i dag behöver finna lösning på. I stora drag är denna proposition välorienterad men den saknar fördjupning och precision. Det är framför allt relationen mellan majoritetens språk och andra språk i samhället som bör analyseras när migrationen blir alltmer närvarande och när allt i vardagen påverkas av händelser och mönster från hela världen. Vi står inför en tid när det tillstånd som tidigare hade varit naturligt – enspråkigheten – förändras; allt fler grupper och allt fler individer bär med sig behovet av flerspråkighet.

Många språk blandas nu i Sveriges vardag – på grund av t ex den massmediala explosionen, men också på grund av migrationens ständiga förändringar och som följd av ratificering av internationella konventioner om minoriteternas rättigheter. Detta betyder att arbetet med majoritetens språk bör intensifieras på alla nivåer, i förskola, skola, högskola och universitet, men också på olika yrkesområden. När många olika språk dagligen möter varandra kan man inte nöja sig i skolarbetet med en koncentration på vardagens talspråk. Principiellt är det viktigt att påminna om att halvspråkigheten är en riktig fara i samhällen som inte ger tillräckligt utrymme till studier av språkets alla funktioner – och att halvspråkigheten kan drabba också majoritetens språk om utbildningssystemet inte ägnar tillräcklig tid och energi åt studierna. Grammatik och språkets gestaltning i litterära och vetenskapliga sammanhang behöver grundligt studeras av de nya generationerna. Detta bör riksdagen ge regeringen till känna.

Djup och nyanserad kunskap om majoritetens språk får inte ses som uttryck för förtryck av samhällets andra språk – minoriteternas och migrationens språk – och andra språk som redan lever i samhället ska inte heller betraktas som farliga för majoritetens språk eller för varandra. En människa som har systematiskt utvecklat sina kunskaper om modersmålet tillägnar sig lättare och på ett mera medvetet sätt andra språk. Vår tid är antagligen första akten i en utveckling som för alla världens folk mot flerspråkighet. I en sådan tid behöver vi alla fördjupa och förnyade kunskaper om både majoritetens och minoriteternas och migrationens språk.

Propositionen fastställer språkpolitikens mål och då också minoritetsspråkens vikt för samhället: ”Alla ska ha rätt till språk, att utveckla och tillägna sig svenska språket, att utveckla och bruka det egna modersmålet och nationella minoritetsspråket ...” Detta mål är allmänt formulerat. Det har inte gått lång tid sedan Sverige erkände de nationella minoriteternas rättigheter och bland dessa utgör språket en avgörande faktor i definitionen av minoriteternas identitet. Därför vill jag fördjupa analysen av de villkor som möjliggör en rik utveckling av de nationella minoriteternas språk.

Det är viktigt att dessa språks ställning förstärks inom barnomsorg och utbildning, från förskola till högskola och forskning. Det är också viktigt att samhället skapar generösa utrymmen för information och aktivitet i minoriteternas egna miljöer och på deras språk, när det gäller t ex den vardagliga dialogen mellan minoriteter och majoritetssamhälle eller äldreomsorgen. Finländarna är i dag Sveriges största minoritet. Folkpartiet understryker i dokumenten från sitt senaste landsmöte att finska språket på grund av det

Fel! Okänt namn på

stora antalet sverigefinländare har en särskild ställning i det svenska samhället. Ett resurscentrum för finska bör skapas i vårt land.

Samma intresse bör riktas också mot de olika modersmålen tillstånd i miljöer där migrationen skapar behov av flerspråkighet. Det är självklart att små isolerade grupper av nya invånare i landet inte på samma sätt som de stora grupperna kan hålla sina språkliga arv levande. Men de stora gruppernas språk – arabiska, turkiska, kurdiska, persiska, spanska – borde få betydligt större möjligheter, både i utbildningssystemet och vissa delar av det sociala livet, t.ex. i förhållande till vård och äldreomsorg. Detta bör riksdagen ge regeringen till känna.

Samtidigt som denna nya flerspråkighet vinner terräng i vårt land får vi inte förlora kunskap och erfarenhet i förhållande till främmande språk från Europeiska unionen. Också träningen i europeiska språk bör utvecklas och återvinna en stark position i utbildning och samhälle. Detta påpekar flera av Folkpartiets motioner och bör riksdagen ge regeringen till känna.

Stockholm den 14 oktober 2005

Ana Maria Narti (fp)